

cui concessum, Deiparæ credatur esse negatum. Alterum est in solutionibus argumentorum. Si enim recte argumenta considerentur, non minus, imo magis procedunt contra sanctificationem Virginis in ipsamet conceptione, quam in reliquo tempore ante nativitatem ejus, et ideo oportet solutiones ita accommodare, ut utrique quæstioni satisfaciant. Quod breviter faciam per singula discurrendo.

2. Primum ergo argumentum est, quia prius est id quod animale, quam quod spirituale, 1 ad Corinth. 15; ergo beata Virgo prius est animaliter (ut ita dicam) ex hominibus concepta, vel nata, quam spiritualiter ex Deo. Respondet D. Thomas concedendo totum argumentum, quantum ad Virginis conceptionem. Sed addendum est, quod est animale, seu naturale, non oportere esse prius tempore, quam id quod est spirituale; sed satis esse, si supponatur ordine naturæ tanquam subjectum suæ formæ. Sicut in Adamo, cum primum a Deo creatus fuit, prius fuit id quod animale, quam id quod spirituale est, id est, natura quam gratia, non tempore, sed ordine naturæ; id ergo satis est.

3. Secundum argumentum fundatur in testimonio Augustini, ep. 57 dicentis, neminem renasci, nisi prius nascatur. Responsio vero D. Thom. est, hoc esse verum de lege communi, quæ singularia privilegia non excludit. Quæ responsio optime etiam conceptioni accommodatur. Quamvis addi possit neminem omnino renasci, nisi prius in utero nascatur seu concipiatur, prius (inquam) non tempore, sed naturæ ordine, ut dictum est, quamquam (ut opinor) non fuerit hæc Augustini intentio.

4. Tertium argumentum est, quia si B. Virgo fuisset sanctificata in utero, et ab originali peccato liberata, potuisset tunc gloriam consequi, si mortua esset ante Christum. Responsio vero est negando consequentiam, quia, licet ejus persona fuerit liberata a culpa, non tamen a reatu, quo tota natura erat obnoxia, donec pro illa exhiberetur satisfactio. Quæ solutio optima est, et eadem omnino ratione locum habet, etiam si B. Virgo fuerit ab originali peccato præservata, ut iterum in sequentibus dicemus.

5. Quartum argumentum est, quia peccatum originale contrahitur ex origine, sicut peccatum actuale ex actu; ergo non potest remitti in ipsa origine, sicut nec peccatum actuale, cum actu committitur. Responsio vero D. Thomæ est, argumentum concludere

peccatum originale non fuisse remissum Virgini in ipsa conceptione, et animatione, quæ est propria origo prolis, non vero procedere de reliquo tempore ante nativitatem ex utero, quia in illo proles non accipit naturam humanam a parentibus, sed in illa perficitur.

6. *Differentia inter peccatum originale et actuale quoad remissionem.* — Respondendum tamen est, neutrum probari posse illo argumento, alias, non solum dicendum esset Beatam Virginem fuisse conceptam in peccato originali, sed etiam impossibile fuisse aliter fieri, supposita origine ex Adamo per seminalem generationem; consequens autem improbabile esse infra ostendam. Dicendum est ergo cum Augustino, lib. 6 contra Julian., c. 4, non posse originale peccatum cum actuali in omnibus comparari, ut patet. Quia manente voluntate in peccato, impossibile est ut remittatur peccatum eidem supposito, vel in voluntate, vel in illo membro, per quod peccatum committit; et tamen, licet peccatum non fuisset remissum Adæ, potuisset filiis remitti; non est ergo exacta similitudo; et differentia est, quia peccatum originale, quod filius Adæ contrahit, est numero distinctum a peccato quod personæ Adæ inhæsit, et ideo tolli potest vel impediri sine illo; at vero in eodem supposito peccatum, quod est in voluntate, vel in actu externo ab illa manante, idem numero est, nam actus exterior formaliter constituitur in esse peccati ab interiori actu.

7. *Peccatum actuale ut sic cur remitti non possit dum fit.* — Ad argumentum ergo in forma, negatur similitudo, quia non est exacta, sed aliqualis ad rem explicandam. Unde non necesse est ut in omnibus teneat. Et ratio differentiæ clara est ex dictis. Quia actus interior in se est unus et idem, et ideo, dum est, non potest non esse, facta compositione. Quod si comparetur ad actum exteriorem ab illo manantem, est veluti forma ejus in esse peccati, et ideo etiam fieri non potest quin actus exterior, dum ita fit ab interiori, non sit peccatum; at vero proles concepta ex Adamo solum comparatur ad illum, ut subjectum recipiens influxum culpæ a radice infecta, tanquam a causa suo modo efficiente. Unde, sicut potest Deus impedire influxum causæ efficientis, vel actum, ne influat in habitum, ita potest per influxum gratiæ impedire, ne Adam influat originale culpam in prolem conceptam. Præcipue, quia peccatum

Adæ jam revera non existit, et quamvis existeret, peccatum originale denuo esset in prolem transfundendum, numero distinctum a peccato capitis; potest ergo impediri, et præveniri ne illud transfundat. Sicut, dum homo actualiter peccat, impediri potest ne internum peccatum voluntatis transfundat in membra externa, præveniando et impediendo ne illa ad peccatum moveat.

ARTICULUS II.

Utrum Beata Virgo fuerit sanctificata ante animationem¹.

1. *Ad secundum sic proceditur. Videtur quod B. Virgo sanctificata fuerit ante animationem. Quia (ut dictum est²) plus gratiæ est collatum Virgini matri Dei, quam alicui Sanctorum. Sed quibusdam videtur esse concessum, quod sanctificarentur ante animationem; quia, ut dicitur Jer. 1: Priusquam te formarem, in utero novi te. Non autem infunditur anima ante corporis formationem. Similiter etiam de Joanne Baptista dicit Ambrosius super Luc. 3, quod nondum inerat ei spiritus vitæ, et jam inerat ei Spiritus gratiæ. Ergo multo magis B. Virgo ante animationem sanctificari potuit.*

2. *Præterea, conveniens fuit (sicut Anselm. dicit in lib. de Conceptu Virginali) ut illa Virgo ea puritate niteret, quæ major sub Deo nequit intelligi. Unde, et Cant. 4 dicitur: Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te. Sed major puritas fuisset beatæ Virginis, si nunquam anima ejus fuisset inquinata contagio originalis peccati. Ergo hoc ei præstitum fuit, ut antequam animaretur caro ejus, sanctificaretur.*

3. *Præterea, sicut dictum est³, non celebratur festum, nisi de aliquo Sancto. Sed quidam celebrant festum conceptionis B. Virginis. Ergo videtur quod in ipsa sua conceptione fuerit sancta, et ita quod ante animationem fuerit sanctificata.*

4. *Præterea, Apostolus dicit, Rom. 11: Si radix sanctæ, et rami; radix autem filiorum sunt parentes eorum. Potuit ergo beata Virgo*

¹ 3, d. 3, q. 1, a. 1, et Quodl. 6, q. 5, a. 1, et opusc. 3, c. 231.

² Art. præced.

³ C. 1, super illud: *Et Spiritu sancto replebitur.*

⁴ Art. 1 hujus quæst., arg. Sed contra.

sanctificari, etiam in suis parentibus, ante animationem.

Sed contra est, quod ea, quæ fuerunt in Veteri Testamento, sunt figura Novi, secundum illud 1 ad Corinth. : Omnia in figura contingebant illis. Sed per sanctificationem tabernaculi, de qua dicitur in Psalm. 45: Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus, videtur significari sanctificatio matris Dei, quæ tabernaculum Dei dicitur, secundum illud Psalm. 18: In sole posuit tabernaculum suum. De tabernaculo autem dicitur Ewod. ult.: Postquam cuncta perfecta sunt, operuit nubes tabernaculum testimonii, et gloria Domini implevit illud. Ergo etiam B. Virgo non fuit sanctificata, nisi postquam cuncta ejus perfecta sunt, scilicet, et corpus et anima.

Respondeo dicendum, quod sanctificatio B. Virginis non potest intelligi ante ejus animationem, duplici ratione. Primo quidem, quia sanctificatio, de qua loquimur, non est nisi emundatio a peccato originali; sanctitas enim est perfecta munditia, ut Dion. dicit, in 12 c. de Div. nom. 1. Culpæ autem non potest emundari nisi per gratiam, cujus subjectum est sola creatura rationalis. Et ideo ante infusionem animæ rationalis B. Virgo sanctificata non fuit. Secundo, quia cum sola creatura rationalis sit susceptiva culpæ, ante infusionem animæ rationalis proles concepta, non est culpæ obnoxia. Et sic quocumque modo ante animationem B. Virgo sanctificata fuisset, nunquam incurrisset maculam originalis culpæ, et ita non indiguisset redemptione et salute, quæ est per Christum; de quo dicitur Matth. 1: Ipse salvum faciet populum suum a peccatis eorum. Hoc autem inconveniens est, quod Christus non sit salvator omnium hominum, ut dicitur 1 ad Timoth. 4. Unde relinquatur, quod sanctificatio B. Virginis fuerit post ejus animationem.

Ad primum ergo dicendum quod Dominus dicit, ante formationem in utero se Jeremiam novisse, notitia, scilicet, prædestinationis, sed sanctificasse dicit eum non ante formationem, sed antequam exiret de ventre. Quod autem Ambrosius² dicit, quod Joanni Baptista nondum inerat spiritus vitæ, cum jam haberet Spiritum gratiæ, non est intelligendum, secundum quod spiritus vitæ dicitur anima vivificans, sed secundum quod spiritus vitæ dicitur aer exterius respiratus. Vel potest dici quod nondum inerat

¹ Parum a principio.

² Loc. cit. in argum.

ei spiritus vitæ, id est, anima, quantum ad manifestas et completas operationes ipsius.

Ad secundum dicendum quod, si nunquam anima beatæ Virginis fuisset contagio originalis peccati inquinata, hoc derogaret dignitati Christi, secundum quam est universalis omnium salvator. Et ideo sub Christo, qui salvari non indignit, tanquam universalis salvator, maxima fuit B. Virginis puritas. Nam Christus nullo modo contraxit originale peccatum, sed in ipsa sui conceptione fuit sanctus, secundum illud Luc. 1: Quod ex te nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei. Sed B. Virgo contraxit quidem originale peccatum, sed ab eo fuit mundata antequam ex utero nasceretur. Et hoc signatur Job 3, ubi de nocte originalis peccati dicitur: Expectet lucem, id est, Christum, et non videat (quia nihil inquinatum incurrit in illam, ut dicitur Sap. 7), nec ortum surgentis auroræ, id est, B. Virginis, quæ in suo ortu a peccato originali fuit immunis.

Ad tertium dicendum, quod, licet Romana Ecclesia conceptionem B. Virginis non celebret, tolerat tamen consuetudinem aliquarum Ecclesiarum illud festum celebrantium. Unde talis celebritas non est totaliter reprobanda. Nec tamen per hoc, quod festum conceptionis celebratur, datur intelligi quod in sua conceptione fuerit sancta; sed quia quo tempore sanctificata fuerit, ignoratur, celebratur festum sanctificationis ejus potius quam conceptionis in die conceptionis ipsius.

Ad quartum dicendum, quod duplex est sanctificatio. Una quidem totius naturæ, in quantum, scilicet, tota natura humana ab omni corruptione culpæ et pænæ liberatur: et hæc erit in resurrectione. Alia vero est sanctificatio personalis, quæ non transit in prolem carnaliter genitam, quia talis sanctificatio non respicit carnem, sed mentem. Et ideo si parentes B. Virginis fuerunt mundati a peccato originali, nihilominus B. Virgo peccatum originale contraxit, cum fuerit concepta secundum carnem concupiscentiam, ex commixtione maris et femine; dicit enim Augustinus, in libr. de Nuptiis et concupiscentia¹, omnem, quæ de concubitu nascitur, carnem esse peccati.

COMMENTARIUS.

Titulus hujus articuli attente notandus est. Quærit enim D. Thomas de tempore ante ani-

¹ C. 12, circa princ., t. 7.

mationem, et in responsione transilit ad tempus animatione posterius, omittens momentum ipsum, in quo animatio perficitur, in quo difficultas sita est. Cujus occasio videtur sane fuisse, quia supponit D. Thom. necesse esse prolem, non sanctificatam ante animationem in se, neque in radice sua, in ipsa animatione esse peccato obnoxiam. Et propterea in corpore articuli respondet, B. Virginem sanctificatam esse post animationem. Et si quidem illa particula, post, solum naturæ ordinem significaret, nulla esset controversia. Et revera argumentum Symbolicum, quo D. Thomas utitur in argumento Sed contra, nihil aliud requirebat; ita enim concludit Virginem non esse sanctificatam, donec ejus corpus et anima perfecta sunt et unita. At vero in corpore articuli manifeste intendit loqui de ordine temporis. Nam pro inconvenienti infert, quod alias B. Virgo nunquam incurrisset maculam originalis culpæ. Ratio autem ejus difficile deduci potest. Omissa enim prima ratione, quæ clara est, et recte concludit B. Virginem non potuisse in se ac proprie sanctificari ante animationem, in secunda idem colligit, ex eo quod alias B. Virgo nunquam fuisset obnoxia peccato, quia ante animationem non erat capax peccati, unde ulterius infert: Ergo quacunque ratione fuisset sanctificata ante animationem, non fuisset obnoxia peccato; ergo nunquam incurrisset originale peccatum; ergo non indiguisset redemptione, quod est inconveniens, unde tandem concludit sanctificatam fuisse post animationem. Quæ ultima illatio videtur supponere, non posse aliquam personam in eodem momento esse obnoxiam culpæ et esse sanctam, atque adeo idem esse prolem aliquam esse obnoxiam peccato originali, et esse in peccato originali. Nam si hæc duo distincta sunt, ratio non procedit. Potuit ergo B. Virgo ex vi suæ originis esse obnoxia culpæ, et ideo indigere redemptione, et nihilominus in eodem momento in quo erat obnoxia, præveniri, ne illam contraheret. Sed de hoc latius in disputatione sequenti. Ex qua etiam pendent, quæ D. Thomas in solutionibus argumentorum docet, præsertim in solutione ad 2 et 3, in qua ultima satis indicat, si præsentem Ecclesiæ faciem vidisset, aliter in immaculata Virginis conceptione docturum fuisse.

DISPUTATIO III,

In sex sectiones distributa.

DE TEMPORE QUO PRIMUM B. VIRGO SANCTIFICATA FUIT.

Dicitur de donis gratiæ B. Virgini collatis, triplicem ejus sanctificationem distinguere possumus. Prima tunc facta est, quando primum in justitia et gratia est constituta. Secunda specialiter tribui solet illi tempore in quo Deum in utero suo concepit. Sed nos latius secundam ejus sanctificationem vocamus, totum tempus vitæ, in quo incredibile gratiæ et meritorum augmentum comparavit. Tertiam sanctificationem voco eam, quæ est per gratiam in beatitudine consummatam. De prima agit potissimum D. Thom. in hac quæstione, quam hic etiam nos explicabimus. De secunda vero et tertia in fine harum disputationum de B. Virgine dicemus. Circa primam autem sanctificationem, duo occurrunt consideranda, scilicet, quando facta sit, et qua perfectione (an enim facta sit, non est quod quæretur, quia nihil est certius magisque extra controversiam). De primo ergo dicemus in hac disputatione. De secundo in sequenti. Quia vero per primam sanctificationem hominis ex Adamo communi modo concepti peccatum originale tollitur, ideo simul videndum erit an et quomodo B. Virgo huic peccato subjecta fuerit.

SECTIO I.

An B. Virgo fuerit sanctificata in utero matris.

1. B. Virgo in utero matris sanctificata. — Dubium. — In hoc dubio nihil fere addendum occurrit iis quæ D. Thom. docuit in art. 1. Veritas enim certa est, B. Virginem fuisse sanctificatam, priusquam ex utero matris nasceretur. In qua consentiunt omnes Theologi, cum D. Thoma hic, et Magistro, in 3, d. 3; Alens., 3 p., q. 8; Marsi., in 3, q. 4, et in ejus confirmationem multa congerit Canisius, l. 1, c. 5 et sequentibus; et Anton. Cordub., l. 1, q. 44, conclus. 4; unde Rupert. Abbas, l. 6 in Cant., c. 1, tractans illa verba, Quæ est ista quæ ascendit quasi aurora: Quando nata est, inquit, Virgo Beata, tunc vera nobis surrexit aurora; et Niceph., l. 1, c. 1: Inventa est, inquit, Beata Virgo Maria dignum Deumque decens Verbi domicilium, etiam ante natiuitatem Deo consecrata. Omnia denique, tam testimo-

nia, quam rationes quibus infra demonstrabimus Virginem in sua conceptione fuisse sanctificatam, veritatem hanc fortius probabunt. Nunc sufficiat ratio D. Thom., quam breviter roborare oportet. Fundatur enim in illo principio, quia privilegium gratiæ et sanctitatis, ad majorem puritatem et gratiæ excellentiam pertinens, quod quibusdam hominum concessum est, non est negatum B. Virgini; sed sanctificari in utero concessum est aliquibus; ergo. Majorem satis supra tractavimus disputatione prima, sectione secunda. Minorem probat D. Thomas ex sanctificatione Jeremiæ et Joannis Baptistæ. Nec desunt qui privilegium hoc ad alios extendunt, sed sine probabilitate ac fundamento. Imo et de Jeremiæ sunt qui dubitent. Nam, licet Jeremiæ primo dicatur: Antequam te formarem in utero, novi te, et antequam exires de vulva, sanctificavi te, et Prophetam in gentibus dedi te, existimant tamen posse hoc explicari secundum divinam electionem, et prædestinationem. Ita sentit Abulens., Judic. 13, quæst. 17, quia ibi etiam Samson dicitur Nazareus ex utero matris, id est, sanctificatus. Et Paul., ad Galat. 1, de se dicit fuisse segregatum ex utero matris. Quod secundum prædestinationem necessario intelligendum est; et tamen Hieronymus, Jeremiæ 1, videtur inter se conferre, et æquiparare illa duo loca Pauli, et Jeremiæ, quod etiam facit Irenæus, lib. 5, c. 15; unde Bernard., Ep. 174, dictam expositionem probabilem esse existimat. Cui multum favet Augustinus, epist. 57, q. 2; et Anastas. Nicænus, in Quæstionibus sacre Scripturæ, q. 59, tom. 6 Bibliot.; et suaderi potest. Nam eodem modo dicitur Jeremias sanctificatus in utero, et effectus Propheta; certum est autem non accepisse donum prophetiæ in utero matris, sed ex illo fuisse deputatum, et electum in Prophetam; ergo eodem modo potest dici sanctificatus in utero.

2. Responsio. — Joan. Baptista in utero matris sanctificatus. — Jeremias sanctificatus in utero matris. — Sed imprimis de Joanne Baptista nulla potest esse dubitandi ratio, quantum Augustinus nonnihil dubitare videatur; tamen verba Evangelii sunt adeo expressa, ut nullam aliam commodam expositionem admittant. Dicit enim Angelus, Luc. 1: Et Spiritu Sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ. Et ita docent omnes Patres ibi. Ambros., Theophyl., Origen., homil. 4; Chrys., serm. 2 de Joann. Bapt.; Hieron., Bernard., et alii statim referendi. Deinde, quamvis hoc satis